

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

**INFORMACIJA
O PROVEDBI SPPD PROGRAMA**

Sarajevo, decembar 2011. godine

Obrađivač:
Federalni zavod za programiranje zavoda

Program „*Jačanje kapaciteta za strateško planiranje i razvoj javnih politika*“ (SPPD) Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) predstavlja okvirni program osmišljen u svrhu suradnje sa sektorskim ministarstvima na nivou Bosne i Hercegovine i entiteta u oblastima strateškog planiranja i razvoja javnih politika koja će doprinijeti unapređenju povezanosti strateških prioriteta i raspoloživih resursa. Opšti cilj SPPD programa je unaprijediti ljudske i tehničke resurse te procedure državne i entitetskih vlada za strateško planiranje, razvoj javnih politika i upravljanje javnim finansijama kako bi se osiguralo kvalitetnije pružanje javnih usluga.

SPPD program proizlazi iz Strategije reforme javne uprave (RJU) i pruža podršku usvajanju standarda javne uprave Evropske unije u BiH, omogućavajući organima uprave koji u njemu sudjeluju da ispune svoje obaveze navedene u dokumentu o evropskom partnerstvu kojim se identificiraju osnovni prioriteti u domeni pridruživanja EU.

Vlada FBiH je, na sjednici održanoj 27. augusta 2008. godine, zaključkom broj 749/2008 godine dala saglasnost za provedbu SPPD programa. Federalni zavod za programiranje razvoja je uključen u ovaj program krajem 2009. godine, a od tada je direktor Zavoda član Upravnog odbora SPPD projekta. Slijedom pregovora sa različitim akterima, uključujući i predstavnike Vijeća ministara BiH i Vlada FBiH i RS, UNDP je počeo sa provedbom projekta u januaru 2009. godine. UNDP je sa svim partnerskim ministarstvima potpisao odgovarajuće memorandume o razumijevanju i akcione planove koji su detaljnije definisali obaveze i aktivnosti svih aktera tokom provođenja SPPD programa. Projekat su finansirali Evropska Unija, Vlade Holandije i Norveške, te UNDP.

Od januara 2009. godine do juna 2011. godine SPPD projekat je pružao podršku za **trinaest (13) ministarstava**, od toga tri (3) na nivou Vijeća ministara BiH, i deset (10) na nivou entiteta (5 u Republici Srpskoj i 5 u Federaciji FBiH). U 2009. godini projekat je počeo da radi sa sektorima **energetike, transporta i rada i zapošljavanja**. U 2010. i 2011. godini nastavljen je rad sa ovim sektorima, a dodatno su uključeni i sektori **poljoprivrede, socijalne zaštite i malih i srednjih preduzeća**.

SPPD projekat je imao cilj da postigne slijedeće rezultate u tri oblasti:

- 1) Obučeni državni službenici koji su sposobni da pripremaju strateške planove povezane sa procesom izrade budžeta i koji znaju izrađivati instrumente javnih politika (u skladu sa OECD/EU metodologijom);
- 2) Pripremljeni konkretni dokumenti u svakom ministarstvu, tj. trogodišnji strateški planovi, godišnji planovi rada, dokumenti javnih politika i budžetski zahtjevi koji su u skladu sa strateškim prioritetima vlade;
- 3) Uspostavljene interne procedure koje osiguravaju da institucije redovno primjenjuju metodologije za strateško planiranje i razvoj javnih politika.

SPPD program je **postigao, a u nekim oblastima čak i nadmašio ciljeve** projekta. Oko 60 državnih službenika iz pet federalnih ministarstava, iz šest sektora prošli su opsežan program obuke, u cilju izgradnje kapaciteta odnosno osposobljavanja u oblasti strateškog planiranja povezanog sa planiranjem budžeta, i razvoja javnih politika. SPPD je postigao dogovor sa Agencijom za državnu službu FBiH da državni službenici koji su prošli obuku dobiju certifikate o završenoj obuci koje je Agencija priznala. Partnerske institucije izradile su preko 40 dokumenata koji uključuju budžetske zahtjeve temeljene na strateškim planovima, trogodišnje strateške planove sa akcijskim planovima i budžetima, kao i dokumente javnih politika temeljene na dokazima (činjenicama).

Ministarstva koja su dobila podršku od SPPD programa u planiranju budžeta **temeljila su sve svoje budžetske zahtjeve na srednjoročnim strateškim planovima.**

Ministarstvo finansija prepoznalo je vidljiv napredak u kvaliteti budžetskih dokumenta koji su pripremljeni uz pomoć SPPD programa.

Državni službenici sa certifikatima na Finalnoj svečenoj ceremoniji 24. maja 2011g.

Ministarstvo prometa i komunikacija, Ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Ministarstvo rada i socijalne politike, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, te Ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta izradili su po prvi put **institucionalne strateške planove za period od tri godine** koji su usaglašeni sa trogodišnjim planiranjem budžeta. Ukupno je izrađeno 14 pojedinačnih strateških planova, iako je prvobitno prema projektu planirano šest. Svi strateški planovi sadrže i godišnje i trogodišnje akcijske planove sa rokovima, odgovornim osobama i budžetskim stavkama. Prvi izvještaji o praćenju i procjeni (monitoring i evaluacija) provođenja trogodišnjih planova su također napravljeni.

Institucionalni strateški planovi, kako ih zagovara SPPD program, dokazali su da mogu biti sredstvo koje će **Vlada Federacije BiH koristiti za povećanje nivoa implementacije usvojenih strategija, (Strategije razvoja BiH i Strategije socijalnog uključivanja BiH, Strategije za reformu javne uprave)** i ispunjenje obaveza iz evropskog partnerstva i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Također, strateški planovi doprinose boljem definiranju prioriteta, povezujući ih s godišnjim planovima rada i budžetima ministarstava. Na taj način strategije su pretočene u konkretne aktivnosti na radnom nivou, a to je pretpostavka za efikasnu implementaciju.

Između ostalog, SPPD program uspio je u potpunosti i jer su izrađene i uvedene **standardizirane metodologije** za strateško planiranje i razvoj politika na nivou Federacije BiH. Uvedene metodologije su sinhronizirane sa metodologijama koje su, ili će biti, institucionalizirane na nivou Vlade RS-a i Vijeća ministara.

U smislu razvoja javnih politika najveći doprinos programa je **uvođenje koncepta javne politike i metodologije za razvoj javnih politika** zasnovane na dokazima za širu skupinu državnih službenika. Razvoj javnih politika, u skladu s OECD-ovim i EU standardima, kako ga zagovara SPPD program, je prvi korak ka ostvarivanju visoke kvalitete javnih politika i boljeg usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa zajedničkom pravnom regulativom EU. SPPD projekat je osigurao podršku u procesu razvoja sedam dokumenta javnih politika od kojih je jedan preveden u nacrt pravnog propisa. Imajući na umu da je Vlada Federacije BiH usvojila Uredbu o načinu pripreme, procjeni utjecaja i odabiru politika u postupku izrade akata koje donosi i usvaja Vlada Federacije BiH, federalna ministarstva će redovno primjenjivati predviđenu metodologiju, što će imati za posljedicu poboljšan kvalitet instrumenata javne politike.

Kako bi se partnerskim ministarstvima pružila **prilagođena podrška**, memorandumima o razumijevanju su predvidjeli i mogućnost individualno prilagođene pomoći na zahtjev. U kontekstu unaprjeđenja strateškog planiranja i razvoja politika, ministarstva su imala mogućnost tražiti dodatnu stručnu podršku za zadatke za koje je ministarstvu nedostajalo ekspertize unutar samog ministarstva. U okviru ove komponente SPPD program omogućio je učesće državnih službenika iz Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije na Prvoj međunarodnoj radionici za energetske bilans po IAE metodologiji (Beč, oktobar/listopad 2009. god.), Drugoj međunarodnoj radionici za energetske bilans po IAE metodologiji (Beč, juni/lipanj 2010. god.) i Trećoj međunarodnoj radionici za energetske bilans po IAE metodologiji (Pariz, novembar/studenj 2010. godine). Predstavnik Federalnog ministarstva prometa i komunikacija je uz podršku programa učestvovao na Sastanku na visokom nivou o transportu roba željeznicom (Brisel, novembar/studenj 2009. godine). Dodatna stručna pomoć pružena je i Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva tokom izrade okvira za monitoring i evaluaciju, te analize javnih politika u poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Tokom procjene potreba, neka od ministarstava su istakla nedostatak savremene **tehničke opreme** kao faktor koji onemogućava učinkovitost i djelotvornost njihovog rada. Usred ekonomske krize ministarstva su imala ograničena sredstva za ulaganje u istu. Imajući u vidu da je primarna svrha SPPD programa izgradnja kapaciteta, potpora je bila dodijeljena samo odabranim ministarstvima gdje je procijenjeno postojanje izražene potrebe (Ministarstvo prometa i komunikacija FBiH i Ministarstvo energije, rudarstva i industrije FBiH).

Pored ovih aktivnosti, predstavnici ministarstava su učestvovali u **studijskim putovanjima** (posebno za svaki od šest sektora) u Češku Republiku u toku 2009. i 2010. godine, gdje su se mogli upoznati sa poukama koje je Češka izvukla iz procesa pristupanja EU, a prikazano je i korištenje fondova vezanih za EU kroz posjete projektima na licu mjesta, koji su se odnosili na konkretne sektore. U cilju podrške regionalne razmjene dobrih praksi u području finansijskog učinka, SPPD je organizirao studijski posjet slovenačkom Centru za izvrsnost u finansijama u 2010. Učesnici su stekli iskustvo o tome kako se procjena finansijskog učinka javnih politika provodi u Sloveniji.

Pružena podrška i rezultati u oblasti upravljanja javnim finansijama

Obučeni državni službenici	70 (45 žena, 25 muškaraca)
Broj radionica	12
Broj mentorskih sastanaka sa institucijama vlade FBiH	71

Program je pomogao ministarstvima da poboljšaju kvalitetu budžetskih dokumenata slijedeći budžetske instrukcije 1 i 2 Ministarstava finansija. Budžetski dokumenti ministarstava i finansijski zahtjevi sada se prave na osnovu strateških planova u skladu sa strateškim prioritetima. Trogodišnji detaljni akcijski planovi (dio trogodišnjeg strateškog plana institucije) podržavaju projekcije troškova po aktivnostima, a što pruža osnovu za buduće projekcije budžeta.

Program je značajno uticao na kvalitetu cjelokupnog upravljanja budžetom u ministarstvima. Uz pomoć programa, većina ministarstava su po prvi put definirala indikatore za mjerenje direktnih rezultata, krajnjih rezultata i efikasnosti njihovih programa, čime se povezalo finansiranje s postignutim/očekivanim učinkom, što je stvorilo preduslove za uvođenje djelotvornog sistema praćenja (monitoringa) budžeta.

U komponenti javnih finansija, radionice su korištene kako bi se ministarstva ukratko upoznala sa **rodno odgovornim budžetom**, kao jednim od alata za inkorporiranje pitanja jednakopravnosti spolova. Cilj prezentacija bio je podizanje svijesti o rodno odgovornom budžetu kod osoblja koje radi na izradi budžeta, kao bitnom aspektu upravljanja budžetom i instrumentu koji se postepeno uvodi u upravljanje budžetima na svim nivoima u BiH.

Pružena podrška i rezultati u oblasti strateškog planiranja

Obučeni i certificirani državni službenici iz federalnih ministarstava	51 (žene:26, muškarci:25)
Broj radionica	35
Broj mentorskih sastanaka sa institucijama vlade FBiH	190

SPPD je omogućio kvalitetnije povezivanje strateških planova ministarstava sa Strategijom za reformu javne uprave, državnim/entitetskim strategijama i javnim politikama, kao i EU pristupnim obavezama u konkretnim aktivnostima koje se odnose na usklađivanje s pravnom regulativom. Akcioni planovi definiraju određene aktivnosti, rokove, indikatore i sektore/pojedince odgovorne za implementaciju ovih programa i aktivnosti.

SPPD je također bio i prva inicijativa velikih razmjera koja dosljedno povezuje strateško planiranje i planiranje budžeta.

SPPD je dodatno pomogao ministarstvima u razvoju jednostavnih i za čitanje lakih **obrazaca za monitoring/praćenje** i evaluaciju. SPPD i državni službenici su zajedno izradili ove obrasce. Glavna svrha tih obrazaca je pravovremeno i jasno obavještanje donositelja odluka u ministarstvima, na kvartalnoj osnovi, sa ciljem sagledavanja koje aktivnosti se odvijaju prema planu, a koje ne, što doprinosi lakšem donošenju odluka za popravke onog što nije urađeno.

Cijeli proces strateškog planiranja **ojačao je internu komunikaciju** i timski rad u partnerskim ministarstvima, posebno u trenutku kada su strateški planovi organizacijskih jedinica integrirani u planove na razini ministarstva. Mnogi su tada po prvi put čuli više o konkretnim aktivnostima koje poduzimaju drugi sektori u ministarstvu. Isto tako, SPPD je predstavljao i forum za razmjenu informacija i strateških planova među sektorskim ministarstvima za vrijeme i izvan sektorskih radionica, što je doprinijelo poboljšanju komunikacije između vlada. Predstavnici ministarstava iz istih sektora imali su mogućnost razgovarati o zajedničkim problemima i potencijalnim rješenjima.

Sa ciljem primjene jedinstvene metodologije u procesu izrade strateških planova u okviru SPPD projekta urađen je i dostavljen svim institucijama **Priručnik za strateško planiranje**.

Pregled urađenih strateških planova predstavljen je u sljedećoj tabeli.

Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	Status
Strateški plan za sektor poljoprivrede	Izrađen
Strateški plan za sektor vodoprivrede	Izrađen
Strateški plan za sektor šumarstva	Izrađen
Strateški plan na nivou ministarstva	Nacrt plana završen u junu 2011.
Ministarstvo prometa i komunikacija	
Strateški plan za sektor transporta	Izrađen
Strateški plan za sektor komunikacija	Izrađen
Strateški plan na nivou ministarstva	Izrada okončana u decembru 2010.
Ministarstvo energije, rudarstva i industrije	
Strateški plan za sektor energije	Izrađen
Strateški plan za sektor industrije	Izrađen
Strateški plan za sektor rudarstva	Izrađen
Strateški plan na nivou ministarstva	Izrada okončana u februaru 2011.
Strateški plan za Direkciju za namjensku industriju	Izrađen u maju 2011
Ministarstvo rada i socijalne zaštite	
Strateški plan za sektor za rad	Izrađen
Strateški plan za sektor zaštita osoba s invaliditetom i civilnih žrtava rata	Izrađen
Strateški plan za sektor socijalne zaštite i zaštitu porodice i djece	Izrađen
Strateški plan za sektor za penzijsko i invalidsko osiguranje i međunarodne ugovore o socijalnom osiguranju	Izrađen
Strateški plan na nivou ministarstva	Nacrt plana završen u junu 2011.
Ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta (samo jedan sektor – za mala i srednja preduzeća)	
Strateški plan na nivou ministarstva	Izrada okončana u decembru 2010.

Pružena podrška u oblasti razvoja javnih politika i rezultati

Obučeni i certificirani državni službenici iz federalnih ministarstava	42 (žene: 22, muškarci: 20)
Broj radionica	32
Broj mentorskih sastanaka sa institucijama vlade FBiH	105

SPPD program je izgradnju kapaciteta za razvoj javnih politika ministarstava zasnivao na metodologiji koju preporučuje OECD/SIGMA¹ i EU². Ova metodologija omogućava da državni službenici imaju mogućnost da po prvi put definišu problem sa fokusom na rane konsultacije sa ključnim akterima, procjenu učinka opcija javne politika, te praćenje i procjenu provedbe.

Tokom saradnje sa SPPD programom, ministarstva su odabrala da uz podršku SPPD programa razviju javne politike predstavljene u narednoj tabeli.

Ministarstvo	Zakonski propis/javna politika
Ministarstvo energije, rudarstva i industrije FBiH (sektor energije)	Zakon o nafti
Ministarstvo energije, rudarstva i industrije FBiH (sektor industrije)	Zakon o privrednim komorama FBiH
Ministarstvo prometa i komunikacija FBiH	Pravilnik o prepoznavanju, pripremi, i implementaciji programa i projekata za investiranje
Ministarstvo rada i socijalne politike FBiH (sektor rada i zapošljavanja)	Zakon o posredništvu u zapošljavanju i socijalnoj zaštiti nezaposlenih
Ministarstvo rada i socijalne politike FBiH (sektor socijalne zaštite)	Zakon o socijalnim uslugama
Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH	Zakon o vinu
Ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta FBiH	Zakon o razvoju malog gospodarstva

Od sedam javnih politika koje su partnerska ministarstva odabrala dosad je jedan dokument javne politike preveden u nacrt pravnog propisa. Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH je, uz pomoć SPPD projekta, uradilo *Zakon o vinu*.

¹ Vidjeti: www.sigmaweb.org.

² Evropska komisija (2002). Communication on Impact Assessment – Dokument o procjenu učinka/uticaja (COM(2002)276), uključujući interne smjernice. Dodatne informacije dostupne na: http://ec.europa.eu/governance/impact/index_en.htm.

Jedno od najznačajnijih postignuća u komponenti podrške za razvoj javnih politika je primjetan rast svijesti među državnim službenicima kad je u pitanju vrijednost koju metodologija donosi kvaliteti rada. Ovo je značajna promjena, s obzirom na to da „javna politika“ kao pojam nije postojala u javnoj upravi u BiH, niti je osnovna analiza koja prethodi izradi propisa bila dosljedno rađena.

Povećano je razumijevanje potrebe davanja detaljnih obrazloženja za odluke koje se donose, kao i razumjevanje da precizne analize politika predstavljaju moćno sredstvo pri donošenju odluka, što u konačnici dovodi do unaprjeđenja kvalitete procesa izrade pravnih propisa. U cjelini, ministarstva koja su sudjelovala u programu su bliže ispunjavanju EU standarda za izradu propisa i davanja prijedloga donositeljima odluka koji su zasnovani na činjenicama, što nadalje čini rad javne uprave bližim principima dobrog upravljanja.

Sa ciljem primjene jedinstvene metodologije i u budućem radu, izrađen je i dostavljen svim institucijama **Priručnik za razvoj javnih politika**.

Održivost projekta

Projektni odbor SPPD projekta je sredinom 2009. godine zatražio izradu Plana održivosti kojim se postavljaju modaliteti koji bi osigurali nastavak primjene metodologija strateškog planiranja i razvoja javnih politika. Plan se sastoji od tri osnovna elementa, izgradnje kapaciteta državnih službenika, institucionalizacije novih metodologija putem akata Vlade FBiH ili internih akata u svakom od ministarstava koja sudjeluju u programu i u konačnici, utvrđivanje odgovornosti za strateško planiranje i razvoj javnih politika kroz izmjene pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Plan održivosti je prihvaćen, a projektne aktivnosti koje su potom uslijedile su realizirane u skladu s ovim planom.

U skladu s Planom održivosti, SPPD je partnerskim ministarstvima pružio podršku kako bi najprije definirali koje bi zakonske akte željeli da urade metodologijom strateškog planiranja i razvoja javnih politika, potom da izrade nacрте ovih akata te u konačnici, lobiraju i podrže njihovo stvarno usvajanje.

Glavni partner u procesu institucionalizacije u Federaciji BiH je Federalni Zavod za programiranje razvoja, sa kojim je projekat intenzivno sarađivao po pitanju institucionalizacije metodologija za strateško planiranje i razvoj javnih politika od aprila 2010. godine.

Budući da godišnje planiranje i izvještavanje nije na odgovarajući način regulirano na federalnom nivou, ovaj segment je bio uključen u uredbu koja se odnosila na strateško planiranje. Federalni zavod aktivno je sudjelovao u procesu izrade uredbi i bio je prva institucija koja je podnijela nacrt akata na usvajanje Vladi (novembar 2010. godine). Nova Vlada FBiH, na svojoj 4. sjednici, održanoj 07.04.2011. godine, donijela je Uredbu o procesu strateškog planiranja, godišnjeg planiranja i izvještavanja u federalnim ministarstvima. Uredba određuje Federalni zavod za programiranje razvoja kao instituciju zaduženu za koordinaciju na nivou FBiH. U skladu sa Uredbom svi federalni ministri su imenovali koordinate procesa strateškog planiranja koji su odgovorni za ovaj proces u svojim ministarstvima i koji će usko surađivati sa FZZPR. Proces trogodišnjeg strateškog planiranja povezan je sa planiranjem budžeta i u potpunosti je usklađen sa finansijskom legislativom koja je na snazi. Uredba osigurava potrebne upute za strateške i godišnje planove, kao i tabele za izvještavanje s detaljnim objašnjenjima. Ona će ministarstvima omogućiti da pravilno planiraju, i prate provedbu što će unaprijediti efikasnost i transparentnost rada Vlade FBiH.

Na 6. sjednici, održanoj 04.05.2011. godine, Vlada FBiH je donijela Uredbu o načinu pripreme, procjeni uticaja i odabiru politike u postupku izrade akata koje predlažu i donose Vlada FBiH i federalna ministarstva. Ovom Uredbom Federacija BiH detaljno propisuje kvalitetnu činjenično zasnovanu pripremu instrumenata javnih politika. Tako se reguliraju proces, uloge, interni procesi u ministarstvima, procesi ranih konsultacija sa relevantnim akterima i procjena uticaja. Uredba uključuje Aneks – tabelu koja treba pratiti svaki izrađeni akt, tako da se jasno može vidjeti šta se treba postići istim, koje opcije treba razmotriti, ko je konsultovan i kakav će uticaj imati dati akt.

Uredba o procesu strateškog planiranja, godišnjeg planiranja i izvještavanja u ministarstvima i Uredba o načinu pripreme, procjeni uticaja i odabiru politike u postupku izrade akata koje predlažu i donose Vlada FBiH i federalna ministarstva ne predviđaju nova radna mjesta koja bi obuhvatila koordinaciju i monitoring strateškog planiranja razvoja javnih politika. Uredbom je predviđena uloga stručnog kolegija ministarstva koji je zadužen za ocjenu kvalitete nacrta pravnog akta prije slanja u dalju proceduru. To, između ostalog, podrazumijeva obavezu da se razmotri odabrana politika, procjena kvalitete i sadržaja, usklađivanje među sektorima, kvaliteta procjene trenutnog stanja i formulacija problema, cjelovitost dobivenih mišljenja i stajališta zainteresiranih aktera unutar Vlade FBiH i izvan nje u smislu jesu li ispoštovane procedure. Uredbom je propisana i obaveza ministarstava da aktivnosti u cjelosti koordiniraju sa Generalnim sekretarijatom Vlade FBiH.

Zaključci i preporuke

Tokom implementacije SPPD programa postignut je značajan napredak. Za postizanje dugoročne održivosti je potrebno uraditi još mnogo više. Dosad je 5 ministarstava imalo priliku izgraditi kapacitete svojih državnih službenika, izraditi prvi set dokumenata i započeti uspostavu sistema koji će osigurati kontinuiranu primjenu strateškog planiranja i na dokazima i činjenicama zasnovanog razvoja javnih politika.

Održiva primjena strateškog planiranja i razvoja javnih politika može se očekivati tek kada kritična masa državnih službenika i ministarstava stekne ove vještine i znanja i bude se pridržavala jedinstvenog sistema.

Na našu veliku žalost SPPD projekat se ne nastavlja u slijedećoj godini, iako je zamišljeno da do sada urađeni posao bude I prva faza, a da se kroz II fazu od 01.01.2012.godine nastavi sa stručnom obukom za slijedećih 5-6 ministarstava.

Kako bi ovaj proces bio održiv, neophodno je nastaviti sa stručnom obukom državnih službenika federalnih ministarstava vlastitim kapacitetima. Od velike je važnosti uključivanje strateškog planiranja i razvoja javnih politika u domaći sistem obuke za državne službenike koji će u budućem periodu raditi Agencija za državnu službu FBiH.

U bliskoj saradnji sa relevantnim institucijama Vlade Federacije BiH, veoma je bitno raditi na kontinuiranom podizanju svijesti u federalnim ministarstvima o tome na koji način metodologija za strateško planiranje i razvoj javnih politika može djelovati kao podrška usklađivanju sa zajedničkom pravnom regulativom EU.